

asiayana

5/85

koulutuspoliittinen teemanumero

ASIASANA 5/85

12. Vuosikerta

UNCONDITIONALLY GUARANTEED! Tämä lehti sisältää vain huolella pykättyjä asiajuttuja! -proud editor

Kirjastotieteen ja informatiikan
opiskelijoiden ainejärjestö UDK
ry:n virallinen äänenkannattaja

Painopaikka:

T:mi Tehokopiointi

Tampere 1985

ISSN 0356-0139

Toimituksen osoite:

UDK r.y./

Yliopistonkatu 38

33100 Tampere 10

Toimittajat:

Sari Erola

Riitta Kärki

Arja Kärkkäinen

Maarit Laskujärvi

Tarja Lehtinen

Pertti Mattila(vastaava)

Juha Piukkula

Katri Pyykkö

Elina Rauhala

Iiris Saloriutta

Arja Tuuliniemi

Outi Vaattovaara

Sisällysluettelo:

Hallituksen palsta s.3

Pääkirjoitus s.4

Opintoneuvonnasta s.5

Vuosikokous s.6-9

Suurreportaashi:

Tekniikkaa vai Tiedettä s.10-16

Suomen Ateena s.17-19

TAMYN New Heal s.20-22

Pätevyyden tiimoilta s.23-25

Turhaa... s.26

Ilkka Mäkinen s.27-28

11.Nordiske Konference s.29-33

Aalborgin Yliopiston
kirjasto s.33-35

Koeta kestää
graduntekijä s.36-40

**MAINIOIMMAT
VAATTEET**

1. Kontio-saapas
2. raappahousut
3. liperit
4. vanttuut, tumput, rukkaset ja lapaset
5. turbaani
6. tuohivirsut
7. hiha
8. Nikita-tyyppinen karvalakki
9. messukasukka
10. puupalttoo

HALLITUKSEN PALSTA

Tekeväälle sattuu. Voi esimerkiksi käydä niin, että kun on kaksi vuotta yrittänyt vieraannuttaa itsensä ainejärjestöstä, tulee valituksi sen puheenjohtajaksi. Ja nyt on vuosikokous ohi, eikä teillä, armaat UDK:laiset, ole muuta mahdollisuutta, kuin kestää minua.

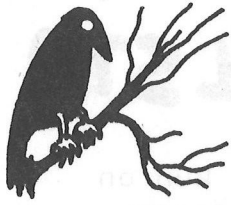
Mitenkä sellaisen entiteetin kuin UDK:n hallituksen saisi toimimaan parhaalla mahdollisella tavalla? Ketään ei voi mihinkään pakottaa, mutta jos keneltäkään ei odoteta mitään, tuskin mitään koskaan tapahtuukaan.

UDK:n hallitukseen kuuluminen sisältää tiettyjä velvollisuuksia. Tiedotusvastaavan on vietävä ne laput ilmoitustaululle, sihteerin kuuluu kirjoittaa pöytäkirja, ja voisiapa meteli olla melkoinen, ellei rahastonhoitaja hoitaisikaan rahastoa, vaan esimerkiksi menisi soittoruokalaan ja tuhlaisi UDK:n rahat viiniin ja naisiin. (Talousrikoksinhan sinänsä on Tampereella totuttu, mutta kyllä rois-tojenkin on katsottava, mihin kyntensä iskevät - eihän hyväksytä ikinä Pekka Paavolaa UDK:n jäseneksi?)

Ei kuitenkaan lienen tarkoituksenmukaista, että järjestöaktiivit hukkuvat rutiineihin eivätkä kykenekään siihen varsinaiseen toimimiseen, jota varten järjestö on olemassa. Siitä syystä on tarpeen pohtia, mikä toiminta on mielekästä, mikä ensisijaista ja mistä voidaan ehkä luopua, ellei kellään ole mielenkiintoa ylimääräisiin tehtäviin. Rutiinien lisäksi voidaan saada paljon tärkeitä asioita aikaan, jos keskitytään siihen, mikä on kyseisenä ajanjaksona hallituksessa mukana olevien sydäntä lähinnä. Jos kiinnostusta riittää, niin kyllä ne aika ja energiakin jostain ilmaantuvat.

Eikä kaikkien ja jatkuvasti ole tarpeellista otsa rypyssä pohtia syntyjä syviä. Kyllä ainejärjestö on luonnostaan myös yhteisö, jonka jäsenet pitävät hauskaa keskenään. Uskonpa, että paras mahdollinen työryhmä syntyy ihmisistä, jotka viihtyvät keskenään, osaavat/haluavat pitää yhdessä hauskaa ja joilla on tarpeellinen määrä itsehillintää, jottei UDK:sta kuitenkaan tule lyhennettä nimestä Uusi dokauserho.

ASIA- SANA

etsii tulevaisuutta

TÄRKEÄÄ LINJANVETOA K.PERÄLÄN VIERAILULLA

Kirjastoneuvos Keijo Perälä kävi luennoimassa Hallinto II-opintojakson tiimoilta marraskuussa. Itse luento en kommentoi, sillä suoritin entreen (koomisesti?) minuuttia ennen luennon loppua. Ajoitus oli kuitenkin harkittu, sillä tiesin puheeksi luennon jälkeen otettaman kirjastolain muutosesityksen.

Uutena rikkana rokkaan opiskelijat esittivät meidän laudaturopintojemme "priorisoimista" muihin laveihin verrattuna. S.o.uuteen kirjastolakiin (asetukseen?) esitettiin pykälää, jossa todettaisiin etusijalle virantäytössä sijoittuvan kirjastotieteen syventävien suorittaneen hakijan. Perusteluina tuotiin esiin mm. psykologien koulutus, jossa aineopinnot eivät anna lainkaan pätevyyttä ammattiin; toisaalta myös sisartieteemme Tiedotusopin opiskelijoiden työehtosopimuksissa on kohta, jossa alan syventävät antavat (periaatteessa) etuaseaman palkkauksessa.

Myös vastapooliin voi sijoittaa argumentteja: kaikkien mielestä ei voida varmasti etukäteen todeta, etteikö johonkin tiettyyn virkaan (yleistenkin kirjastojen puolella) voisi saavuttaa kirjastolavia paremman pätevyyden jonkun muun alan laudaturin + vankan työkokemuksen turvin. Samoin Tiedotusopin lavia ei tiedetä asetetun etusijalle käytännössä koskaan. (Pikeminkin cumutasoista Toimittajatutkintoa suositaan).

Puolesta ja vastaan, siis. Lievää astian makua esikeskusteluun toi jako, jossa lavi- ja cumuopiskelijat kummatkin näyttivät ajavan omaa etuaan. Keijo Perälä ja laitoksen henkilökunnan edustajat asettuivat em. prioriteetti-esitystä vastaan. Tuo oli siis virallinen kantä.

Laissa on muuten sellainenkin uudistus, jossa epäpätevien täyttämiä virkoja ei enää määrätä uudelleenhakuun kahden vuoden kuluessa. Miksiköhän?

Keijo Perälä vastasi tähän, että josko k.o.tilanne havaitaan, tulee valittaa Valtiontalouden tarkastusvirastoon - sen toimialaan valtionapujen käytön valvojana tällaiset kysymykset tulevat kuulumaan. Silti: eikö olisi parempi säädöksellä velvoittaa kunnat aktiivisesti täyttämään virat pätevillä työntekijöillä? Mikäli olen ymmärtänyt oikein, uuden lain myötä virkoja ei tarvi pistää hakuun, jos ei joku tilanteesta valita. Tuleeko tästä Kirjastonhoitajaliitolle mahdollinen työsarja kontrolloitavaksi?

tv. PM

**monitasoinen
vastuu
MITÄ SE TARKOITTA?
TYÖTÄ?**

OPINTONEUVONTA TIEDOTTAA

Monet tekevät hyviä opiskelupäätöksiä, mutta harvat pystyvät ne avutta toteuttamaan.

Me autamme!

Opintoneuvonnan toimiin on muiden touhujen ohella kuulunut aina myös prujujen lainaaminen. Asiasta tietämättömille selvennetään, että prujut ovat referaatteja eli lyhennelmiä tutkintovaatimuksiin kuuluvista tylsistä ja vaikeista ulkomaankielisistä kirjoista. Monet laativat näitä prujuja aivan omaksi ilokseen ja hyödykseen ja opintoneuvonta maksimoi tämän ilon ja hyödyn välittämällä niitä lainaksi kaikille tarvitseville. Prujuista on oltu monta mieltä, puolesta ja vastaan. Joidenkin mielestä kirjat pitäisi lukea itse turvautumatta suppeisiin, muiden tekemiin referaatteihin, toisten mielestä taas tentit käyvät muutenkin niin raskaiksi, että prujut tuovat helpotusta pänttäämiseen. Totuushan lienee, että useimmat käyttävät prujuja vain tukena eivätkä mene tenttiin pelkän prujun perusteella - eikä tätä tukea pitäisi evätä sitä tarvitsevilta.

Tutkintovaatimukset ovat vuosien saatossa muuttuneet ja uusista prujuista on pulaa. Siksi vetoamme opiskelijoihin: jos olette (yksin tai ryhmissä) tehneet kirjoista prujuja, niin tuokaa ihmeessä ne opintoneuvontaan - UDK hoitaa kyllä puhtaaksikirjoituksen ja monistuksen. Palkkioita ei makseta, mutta ehkäpä iloinen mieli ja maine ja kunnia riittävät.

Utopistisesti voisi toivoa, että tulevaisuudessa voisimme määrättyjen kirjojen sijasta tenttiä asiakokonaisuuksia, jotka asiat voisi kukin itsekseen opiskella sopiviksi katsomistaan lähteistä. Mutta niin kauan kun näin anarkistinen meininki ei ole opiskelussa sallittua, prujulainaus pyörii opintoneuvonnassa.

VUODEN KOKOUS

UDK:n vuosikokous pidettiin 25.11. klo 18.30 Attilan opiskelijahuoneessa. Läsänä oli yli 20 kirjastotieteen ja informatiikan opiskelijaa arvioimassa mennyttä toimintavuotta ja pohtimassa tulevia suunnitelmia ja nauttimassa ainejärjestönsä tarjoamia pullakahveja. Viimeksi kuluneen vuoden aikana toiminta on ollut hieinan innotonta - vanhat toimintamuodot eivät jaksaa innostaa eikä uusia ole vielä tullut tilalle. Nelituntiseksi venähtäneen keskustelun aikana ilmeni kuitenkin selvästi, että uusia ideoita on, kunhan vain innostus ja aika riittäisi niitä toteuttamaan.

MITÄPÄ ON TULLUT TEHDYKSI?

Vaikka mitään mullistavaa ei olekaan tapahtunut, on kaikenlaista pientä silti saatu aikaan.

Tieteellinen opintopiiri kokoontui keväällä muutama kerran. Kiinnostusta löytyi, mutta sopivan vetäjän puutteessa piiri lopautti. Syventävien opintojen kehittämiseksi tehtiin kurssikysely, jonka tulokset toivottavasti vaikuttavat keväällä uudistettavaan opintovaatimukseen.

Kokouskansaa

Suosittuja opintomatkoja järjestettiin kaksi. Keväällä tutustuttiin Helsingissä Eduskunnan kirjastoon, Helsingin Sanomien Informaatiopalveluun, Kirjastoseuraan ja VTT:n. Syksyllä vierailtiin Jyväskylän yliopiston kirjastossa ja tutustuttiin erityisesti sen informaatiopalveluihin. Juuri informaatiopalvelut tuntuvat kiinnostavan ihmisiä, ehkä sen takia, ettei niitä opetuksessa kovin laajalti esitellä.

Opintoneuvontaa on ollut kaksi kertaa viikossa. Kävijöitä on riittänyt vaikka paikka kesken kaiken vaihtuikin laitoksen tiloista kellarikerroksen opiskelijahuoneeseen.

Kulttuuritoiminta on jatkunut entiseen tapaan. Teatterissa käytiin Tampereella kahdesti; keväällä nähtiin Frenckellissä Beckettin Odotellessa, syksyllä Tampereen Teatterissa Tšehovin Villihunajaa. - UDK on myös osallistunut Tamyn järjestämiin teatteriretkiin Helsinkiin.

Iltamia on pidetty kolmet: joulukuussa 84 pikkujoulut ja lokakuussa uusien opiskelijoiden tutustumisilta. Lokakuussa olivat myös yhdessä muiden Attilassa majoilevien ainejärjestöjen kanssa järjestetyt bileet yo-talolla.

Asiasanaa julkaistiin tänä vuonna neljä kertaa, ja ensimmäinen lehti oli suuri kaksoisnumero. Lehti meni mukavasti kaupaksi luennoilla ja kuppilassa, ja sitä tilataan edelleen yli sataan kirjastoon ympäri Suomea.

UDK osallistui Kirjastoseuran järjestämään Mazimbun kirjasto-projektiin ja sai luennoilla lipasta kierrättämällä kasaan n. 300 mk. Keräyksen aikana järjestettiin myös pieni näyttely laitoksen aulassa. - Rauhanmarssillekin osallistuttiin. Pohjoismaiden kirjastoalan opiskelijoiden 10. konferenssiin Ålborgissa osallistui Tampereelta 10 ihmistä. Reissu oli kuulemma mukava ja onnistunut.

Ajan trendit näkyvät UDK:ssakin: lihat on pantu liikkeelle. Toisin sanoen UDK sai syksyllä oman salivuoronsa Normaalikoululta,

ja innokas ryhmä on käynyt siel-
lä tiistai-iltaisin pelailemas-
sa lentopalloa. UDK:n tytöt
innostuivat myös bodauksesta,
mutta ohjauksen puutteen ja Ra-
tinan punttisalin masentavuuden
takia ei tuloksista vielä voi
paljon puhua.

MITÄ TULLAAN TEKEMÄÄN

Kovin konkreettisesti ei tulevan
vuoden toimintaa vielä suunnitel-
tu, koska niin paljon riippuu
toiminnassa mukana olevien kiin-
nostuksesta... Yleisenä tehtä-
vänä on opiskelijoiden edun
terhakampi valvominen, ajankoh-
taisten asioiden seuraaminen ja
niihin kantaa ottaminen.

Kevään tärkein asia on eh-
dottomasti koulutusohjelman
uudistustyö. Sitä varten
tarvittaisiin kuitenkin laa-
jempaa palautetta opiskeli-
joilta. Tätä varten pide-
tään yleiskokous ja tehdään
ehkä aineopinnoista kurssi-
kysely. Asiasta keskustel-
laan myös kevään laitosko-
kouksissa.

Julkaisusarjassa ei ole jul-
kaistu muutamaan vuoteen uu-
sia osia. Nyt on kuitenkin
yksi osa jo melkein valmi-
na, ja pari hyvää ideaa, jois-
ta toivottavasti tulee joi-
takin. Ja entäpä jos UDK al-
kaisi julkaista parhaita gra-
duja julkaisusarjassa?

Myös opintoneuvonta jatkuu
entiseen malliin. Uusia pru-
juja kuitenkin tarvitaan, mut-
ta miten innostaa ihmiset pal-
kattomaan käännöstyöhön? - Uu-
den opiskelijan opas aiotaan
uudistaa melko perusteelli-
sesti.

Kulttuuritoiminta jatkunee se-
kin entisellään: iltamia pi-
detään ja teatterissa käydään,
sisällöllistä uudistumista oli-
si kuitenkin syytä tapahtua.
Opintomatkoja jatketaan tarpeen
ja kiinnostuksen mukaan.

UDK:n tiedotus jatkuu edelleen
ilmoitustaulun, luentoinfojen
ja huhupuheiden varassa. Asia-
sana ilmestyy edelleen neljä
kertaa vuodessa, toivottavasti
uusin, vetrein toimittajavoim-
in ja sisällöltään monipuol-
lisena.

Uusi puheenjohtaja
RIITTA KÄRKI

Yhteydenpitoa alan kotimaisiin järjestöihin jatketaan. Samoin osallistutaan edelleen pohjoismaiseen opiskelijakonferenssiin ensi vuonna Boråsissa. Ja syksyllä 87 toivottavasti konferenssi järjestetään Suomessa.

Lentopalloa läiskitään edelleen ja muitakin yhteisiä liikuntamuotoja voitaisiin keksiä - esim. avantouinti (apua, latorjan huom.).

Suhteita Tamyyn tulisi kohottaa abstraktilta tasolta konkreettiselle.

Hallituksen kokoonpano vaihtui jonkin verran. Entisinä jäseninä jatkavat Outi Vaattovaara, Kristiina Hakala ja Markku Turunen sekä Tarja Lehtinen (josta muuten tuli Asiaseuran vastaava toimittaja). Uusia kasvoja hallituksessa ovat Mervi Kivirinta, Minna Kantanen, Iris Saloriutta ja Sirpa Luukkola. Puhheenjohtajaksi saatiin vanha veteraani Riitta Kärki. Uusi hallitus esitellään tarkemmin seuraavassa Asiaseurassa.

ML

Uudet hallituksen jäsenet (vas.) Minna Kantanen, Sirpa Luukkola, Iris Saloriutta ja Mervi Kivirinta

TEKNIKKAA VAI TIEDETTÄ ?

Miten kouluttaa kirjastonhoitajia ?

PULAA PÄTEVISTÄ
KIRJASTONHOITAJISTA

Ainakin koko 1970- ja 1980-luvun ajan on kirjastoalan aikakauslehdissä ja käydyssä keskustelussa vilahdellut vaihtelevia (150 - 200) arvioita täyttämättä olevista tai ainakin muodollisesti epäpätevien hoidossa olevista kirjastoammatillisista viroista. Kirjastonhoitaja-lehden Täytetyt virat -palsta silmäilemällä voi myös havaita, ettei moneenkaan avoinna olevista yleisten kirjastojen viroista - Tamperetta lukuunottamatta - ole ollut tungosta. Kyseessä on kuitenkin ilmeisesti kirjasto- ja informaatiopalvelualan yhden sektorin työvoimavajaus, koska tieteellisten ja erikoiskirjastojen osalta ei vastaavaa uutisointia ole ollut.

Tiedot kirjastonhoitajapulasta ovat johtaneet vaateisiin koulutettavien määrän lisäämisestä. Tampereen yliopiston kirjasto- ja informaatiopalvelualan koulutusohjelman vuosittaista sisäänottoa ei kuitenkaan ole lisätty mm. opettajaresurssien vähyiden vuoksi. Sen sijaan oletettua lisätarvetta on tyydytetty erillisellä pätevyityskursilla ja vauhdittamalla vuosikausia esilläollutta suunnitelmaa toisen suomenkielisen kirjastoalan koulutuspiirteen perustamisesta Oulun yliopistoon. Erityisesti jälkimmäisestä ovat keskustelun laineet puolesta ja vastaan lyöneet välillä rajuinakin.

Kirjastonhoitajpulaan liittyen on viime aikoina noussut esille myös peilin kääntöpuoli eli ajatus siitä, että tulevaisuudessa kirjastonhoitajia olisi liikaa. Alan työvoimatilanne on epäselvä: tulevaisuudessa tarvittavasta kirjastonhoitajien ja informaattikkojen määrästä ja jo valmistuneiden työhönsijoittumisesta ei ole käytettävissä ajan tasalla olevaa tutkimustietoa. Realistisia laskelmia koko alan työvoimatarpeesta on peräänkuulutanut mm. vs. apulaisprofessori Tuula Laaksovirta Kirjasto-lehdessä 11/84. Avoinna olevien virkojen määrä ei välttämättä kerro koko totuutta. Vallitsevaan työvoimatilanteeseen voi osittaisena syynä olla kirjastonhoitajien sijoittuminen työhön muille aloille mm. palkkojen takia ja onpa kirjastojen työnjaollisia kysymyksiäkin väläytetty yhtenä syynä hoitajapulaan. Miksi siis vaaditaan lisää koulutuspaikkoja tilanteessa, jossa todellisia työvoimatarpeita ei ole selvitetty ja alan palkkaus on alhainen?

POIKKEUSKOULUTUS

Kirjastotieteen ja informaatiikan laitoksella on paria-kokaa meneillään toinen yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen ja työvoimaministeriön järjestämä kirjasto- ja informaatiopalvelualan pätevöitymiskurssi. Kurssilla - kuten ensimmäiselläkin - on 20 haku- ja haastattelumenetelmällä valittua osanottajaa. Hakijoita ensimmäiselle kurssille oli 190 ja toiselle 117 (Kirjastonhoitaja-lehti 7/85).

Kurssiesitteen mukaan pätevöitymiskurssi on tarkoitettu työttömille tai työttömyysuhan alaisille alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneille väliaikaisille viranhaltijoille tai viransijaisina toimiville kirjastonhoitajille tai amanuensseille. Yhtenä kohderyhmänä ovat ne sivutoimiset kirjastonhoitajat, joiden työttömyysuhka aiheutuu viran päätoimistamisesta.

Etusija valinnassa on annettu Pohjois- ja Itä-Suomen lääneistä ja syrjäseuduilta hakeville. Yhtenä valintakriteerinä ainakin 1. kurssille on pidetty myös "vakiintunutta" asumista tietyllä paikkakunnalla. Koska ei ole mitään järkeä ajatella, että poikkeus koulutuksella päteväytyneet kirjastonhoitaja olisi sidottu tiettyyn virkaan tai paikkakuntaan, on muistettava, että päteväytyminen tekee myös näistä kirjastonhoitajista potentiaalisesti liikkuvaa työvoimaa - mikä estäisi heitä hakeutumasta myöhemmin Etelä-Suomen isoihin kaupunkeihin. Kohderyhmän väljää tulkintaa osoittaa se, että kolmella 1. kurssin osanottajista ei ollut aikaisempaa kokemusta kirjastoalalta. Toisen kurssin osalta ei vastaavaa tietoa ole ollut käytettävissä.

Päteväitymiskurssilla annetaan kirjastotieteen ja informatiikan aineopintokokonaisuuden opetus, mikä on merkillepantavan hyvä asia. Hyvä, vaikkakaan ei ongelmaton asia on myös se, että opetus on järjestetty kirjastotieteen ja informatiikan laitoksella. Suunnitteluvaiheen muistiossa vuodelta 1983 laitoksemme opettajat huomauttivat koulutuksen aloittamisen aiheuttamasta lisäresurssien tarpeesta - mutta tuloksetta.

Koulutus on järjestetty nk. työllisyyskoulutuksena, mikä tarjoaa osanottajille tiettyjä sosiaalisia etuja: maksuttoman opetuksen, ruokailun ja majoituksen kurssin aikana. Myös matkakuluja tuetaan ja kurssiaikaisen toimeentulon turvaamiseksi voi opiskelija saada veronalaista koulutus-, erityis- ja maksutukea. Taloudellisesti poikkeuskoulutuskurssin osanottajat ovatkin laitoksen ylimääräisiä - ja miksei myös varsinaisia - opiskelijoita paremmassa asemassa.

Tavallaan poikkeuskoulutus on puolusteltavissa, jos sillä saadaan pätevyitynyttä työvoimaa sinne, missä sitä tarvitaan. Kun asia kytketään kirjasto- ja informaatiopalvelualan kokonaistilanteeseen ei tämänkaltainen pika-poikkeuskoulutus kuitenkaan tunnu perustellulta; sehän on tietyllä tavalla ristiriidassa myös alan koulutuksen kehityksen kanssa.

Kuusi kuuluu, ettei kirjasto- ja informaatiopalvelualan pätevyityskurssi jatkossa toteutuisi ainakaan työllisyyskoulutuksena, mutta mitään varmuutta kurssien kohtalosta ei ole. Olennaisen tärkeänä voidaan kai pitää työvoimatarpeen perusteellista selvittämistä ennen uusista kursseista päättämistä. Koko alan ja sillä työskentelevien edun mukaista lienee, ettei poikkeuskoulutuskursseista muodostu pysyvää koulutusmuotoa.

OULUN KOULU

Valtioneuvoston tammikuussa 1985 vahvistamassa korkeakoulujen kehittämissuunnitelmas- sa vuosille 1985 - 1986 esitte- tään kirjastotieteen ja infor- matiikan koulutuksen aloitta- mista Oulun yliopistossa vuo- den 1986 jälkeen.

Koulutuksen aloittamista Oulus- sa on perusteltu mm. Pohjois- Suomen kirjastonhoitajapulalla. Erityisenä perusteluna on käy- tetty sitä, että 60 % Oulun yliopistosta valmistuneista on sijoittunut Oulun ja Lapin lää- nien alueelle.

Lapin läänin kirjastolautakun- nat ovat vedonneet Opetusminis- teriöön, että se esittäisi vuo- den 1987 talousarvioon tarvitta- vat virat ja muut opetusresurs- sit. Eduskunnassa on tehty myös raha-asia-aloite kirjastotieteen ja informatiikan koulutuksen suunnittelijan palkkaamiseksi Ouluun 1.7.1986 lähtien.

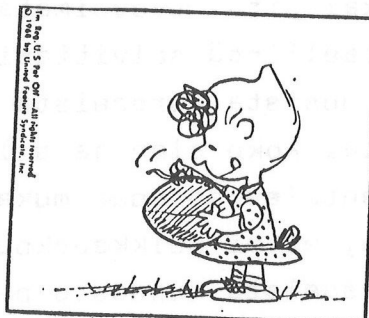
Näyttää siis melko varmalta, että kirjastonhoitajien koulutus aloitetaan Oulun yliopistossa 1987.

Vallitsevassa kirjastonhoitajapulassa koulutuspaikkojen lisääminen vaikuttaa tarpeelliselta. Eri asia on, kannattaako koulutukseen tarvittavia henkilökunta- ja muita resursseja tuhjata nyt kolmanteen yksiköön Tampereen ja Åbo Akademin lisäksi. Eikö järkevämpää olisi vahvistaa jo olemassaolevia koulutuspaikkoja? Muistissa on vielä hyvin resurssien lisäämisen vaikeudet Tampereella ja nyt ajankohtaisena ongelmana Turussa. Tosin vaikuttaa siltä, että koulutuspaikkojen lisääminen Tampereella kilpistyisi lisäresurssien saamisen mahdolluuteen - onhan laitoksemme hiljan saanut kaksi apulaisprofessuuria.

Toinen myös osittain resursseihin liittyvä kysymys on koulutuksen taso. Kuinka ehkä hyvinkin pienin resurssein (mahdollisesti professori ja lehtori) voidaan taata opetuksen riittävä monipuolisuus ja tieteellinen tasokkuus - varsinkin kun tutkijan vakanssit eivät liene niitä ensimmäisiä perustettavia virkoja? Vesa Kautto, joka on ollut mukana Oulun koulutuksen suunnitteluryhmässä, kehottaa tamperelaisiakin tutustumaan ryhmän nykyisiä opetusohjelmiamme koskeviin analyysihin. Kautto vaikuttaa

siis varmalta opetuksen tason säilymisestä tai jopa paranemisesta Tampereeseen verrattuna (Kirjastonhoitaja 9/85).
Toivottavasti.

Oulun yliopiston perusteluissa kirjastonhoitajakoulutuksen aloittamiseksi oli myös maininta Oulun yliopiston opetusaineiden soveltuvuudesta informaattikkojen sivuaineiksi. Mistä nämä informaattikot sitten löytäisivät paikkoja Oulun ja Lapin läänien alueelta, johon heitä olisi pääasiassa tarkoitus kouluttaa? Etteivät vain joutuisi lähtemään etelään työnhakuun.

MIHIN MENET, KOULUTUS?

Kun vuonna 1971 siirryttiin opetusjaoston kirjastotutkintotaisoisesta opetuksesta yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan, tuli mahdolliseksi suorittaa yhteiskuntatieteiden kandidaatin tutkinto pääaineena kirjastotiede ja informatiikka.

"Siirtymisen opetusjaostosta tiedekuntaan ajateltiin vähentävän koulutuksen kirjavuutta ja nostavan kirjastonhoitajan ja sitä kautta koko kirjastolaitoksen tasoa", tiivistävät UDK-veteraanit Jaana Pakarinen ja Irja Peltonen Kirjastolehdessä 7 - 8/80. Tutkinon uudistuksen myötä poistui vanha kirjastotutkinto, ja kaikki koulutusohjelmaan hyväksytyt suorittavat myös syventävät opinnot (= vanha laudatur).

Nykyistä koulutusta on arvoستeltu sekä liian käytännölliseksi että (varsinkin kirjastokentän taholta) liian teoreettiseksi. Keskustelu kirjastonhoitajan työssä vaadittavista taidoista ja valmiuksista sekä työhön tarvittavasta koulutuksesta on käynyt kuumana mm. Kirjastolehden palstoilla.

Kirjastonhoitajien koulutuksen kannalta olennainen kysymys on, millaista koulutuksen tulisi olla, jotta sen saaneilla ihmisillä olisi mahdollisimman hyvät tiedot, taidot ja kyvyt hoitaa ja kehittää kirjastolaitosta. Riittääkö pelkkä taitojen opettaminen, jolloin kirjastotiede ja informatiikkakin voitaneen ymmärtää pelkäksi aputieteeksi muiden parempien tieteiden rinnalla? Vai onko kirjastotieteessä ja informatiikassa yhteiskuntatieteinä jotakin sellaista erityistä, mikä auttaa ymmärtämään kirjastolaitoksen asemaa ja roolia yhteiskunnassa?

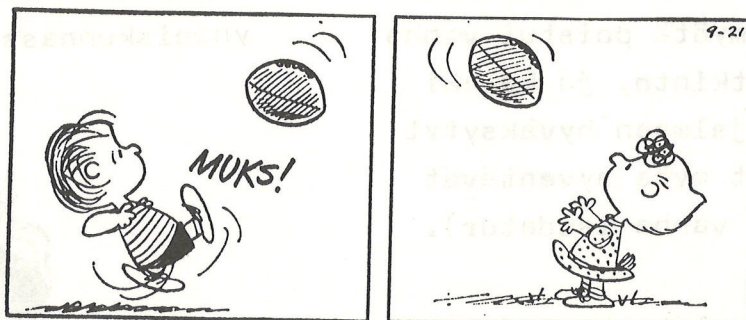
Kuva 192. Englantilainen ritari. Veistokuva hauta-arkun kannesta.

Kirjastotieteen ja informaatiikan laitoksen tutkinnon-uudistustyöryhmän väliraportissa (1976) otetaan asiaan selvä kanta: "Kirjasto- ja informaatiopalvelualan nopean kehityksen vuoksi on asioita 10 - 20 vuoden kuluttua hoitavien saatava pikemminkin hyvä teoreettinen ongelmanratkaisuvalmius kuin pelkkien teknisten taitojen hallintavalmius". Tämä kannanotto on ajankohtainen vielä edelleen - lähes kymmenen vuotta myöhemmin, kun pohditaan kirjastonhoitajien koulutuksen sisältöä ja merkitystä.

Kysymys koulutuksesta on tärkeä ja jollakin tavalla myös kipeä - koskettaahan se jokaista kirjastossa työskentelevää. Siksi koulutuksen perusteiden pohdinnasta ei tulekaan luopua - ei nyt eikä tulevaisuudessa. Keskustelu jatkokoon joko tämän tai muiden kirjastoalan lehtien palstoilla.

Sari Erola

Merja Viljakainen-Tiittanen

PS.

Tässä jutussa on haluttu painottaa nimenomaan kirjastonhoitajien koulutusta eikä ottaa kantaa kirjastotieteeseen ja informaatiikkaan tieteenä ja tutkimusalana sinänsä, vaikkakaan näitä kahta seikkaa ei voida erottaa toisistaan.

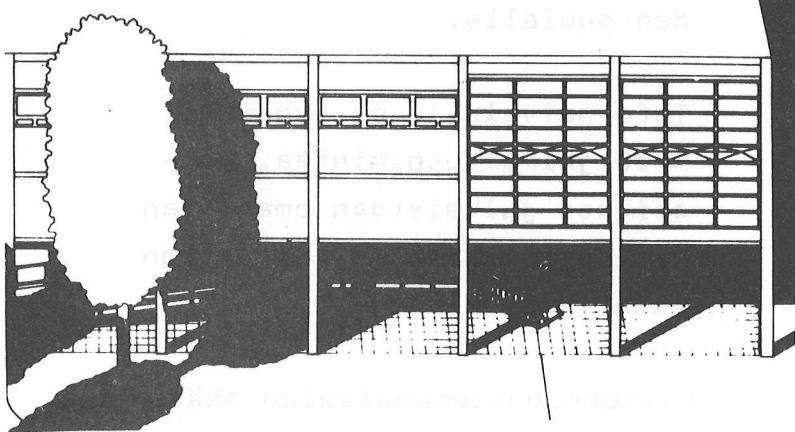
Huom!
TALTIOI TÄMÄ

SUOMEN

ATEENA

UDK teki 5. marraskuuta tutustumisretken Jyväskylään 30 opiskelijan voimin. Alun pitäen tarkoituksena oli tutustua yliopiston kirjastoon ja Valmet-Rautpohjan yritys-kirjastoon, mutta jälkimmäisen kohteen peruuntumisen myötä tutustuimme vain yliopiston kirjastoon ja lopun aikaa katselimme kaupunkia.

Keskityimme pääasiassa informaatiopalveluihin, vaikka tutustuimme pikaisesti kirjastoon myös kokonaisuutena. Huomio kiinnittyi erikoisesti vapaakappalevarastoihin, siinä hen olisi mielellään uppoutunut useaksikin päiväksi. Viehättävä oli myös kirjaston museuhuone, hyvä taustatieto informaatiopalveluluennoille. Pöyrityttäviä sensijaan olivat kirjaston luettelot. Julkaisun hakeminen luetteloista on todella työlästä, ellet tiedä teoksen julkaisuvuotta. Luetteloita oli nimittäin eri muotoisina ja jakokriteerinä oli siis julkaisuvuosi.

INFO-PALVELU

Jyväskylän yliopiston kirjasto on kasvatustieteiden, psykologian ja liikuntatieteiden keskuskirjasto. Informaatiopalvelua annetaan ensisijaisesti näillä tieteenaloilla.

Informaatiopalvelutoimintoja ovat tiedonhaku, kirjallisuusviitehaku, käyttäjäkoulutus ja julkaisutoiminta. Palveluista tiedotetaan harvoin, yleensä kerran vuodessa kirjastoalan lehdissä. Toimintaa ei voi mainostaa, koska ei ole resursseja laajempaan toimintaan. Haut ovat maksullisia (tähän asti vaihdellut 30 mk:sta 3000 mk:aan) paitsi yliopiston omista kokoelmista.

Tehtäviä on hoitamassa 3 kirjastonhoitajaa. Liikunnan info-palvelua hoitaa toistaiseksi Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiön tietopalvelu. Keskustelu työntekijöiden aihe-eräspesialistisuudesta tai kirjastonhoitajuudesta on ajankoh- tainen myös Jyväskylässä. Vaa- ka kallistuu aiheeräspesialisuu- den puolelle.

Info-palvelulla on runsaasti myös julkaisutoimintaa. Pää- asiassa julkaistaan oman alan bibliografioita ja yliopiston omia väitöskirjoja.

Liikunnan tietopalvelun pääte- hävä on asiakaspalvelu. Siellä toi- mitetaan lisäksi useita julkaisuja, kuten alan bibliografiaa.

Edelliset palvelut ovat ja jo paik- kansa lunastaneita, sen sijaan pro- teä, joka ilmestyy neljästi vuodessa.

Edelliset palvelut ovat ja jo paik- kansa lunastaneita, sen sijaan pro- teä, joka ilmestyy neljästi vuodessa.

TIETOPALVELU: Palvelulla ei ole py- syviä resursseja, mutta elinvoimai- suutta se ei ole tappanut. Yksikön taustalla on ajatus koko Euroopan yhteisestä kulttuurin tutkimusyksis- köstä ja tietopalvelusta.

Liikunnan informaatiopalvelusta
Outi Meriläinen

Tietopalvelun yhtenä tavoitteee- na on tieteestä tiedottaminen. Tätä tarkoitusta varten jul- kaistaan Kulttuurin tutkimusleh- kettä, joka ilmestyy neljästi vuodessa.

TAMMILINEN NEW HEAL

Mielenkiintoinen oli myös laitoksen tietokanta, johon oli tallennettu suomeksi käännettyä kertomakirjallisuutta. Ohjelma oli Polydoc:n sovel- lutus ja hakumahdollisuudet olivat todella laajat. Tiesitkö muuten, mis- tä ulkomaalaisista teoksista on otet- tu eniten painoksia suomeksi? Näitä löytyi kaksi: Tuomas Anhavan kokooma Kuuntelen vieras ja William Faulk- nerin Villipalmut. Yllättikö? Tie- tokantaa käytetään kirjallisuuden tutkimuksen apuna.

Paluumatkan kommenttien perus- teella retki tuntui onnistuneen. Sitä keuhuttiin mielenkiintoisek- si, avartavaksi ja kirjastoa viih- tyisäksi. Vastaanotto oli huo- maavaista, ainoa ongelma oli kii- re ja siitä johtuva yliolkaisuus asioiden esittelyssä. Kiinnos- tusta laajempaan kerrontaankin olisi ollut. Lopuksi vielä vin- kiksi Jyväskylässä kävijöille: käykää ihmeessä ihmettelemässä komeaa kaupunginkirjastoa

TL

Kirjasto kiinnosti

TAMYN NEW HEAL

Tamyn edustajisto tuli taas vaaleilla valituksi, ja vaikka UDK:n päätös kahden ehdokkaan asettamisesta näytti ensin huonolta ratkaisulta, se osoittautui lopulta parhaaksi mahdolliseksi strategiaksi: ainejärjestöllämme on nyt kaksi edustajaa edustajistossa. Äänet jakautuivat meidän kahden kesken sopivasti tasan (kiitokset meitä äänestäneille!), niin ettei kumpikaan tullut suoraan valituksi. Mutta saatiinpahan kaksi ensimmäistä varasijaa, joilta nousimme varsinaisiksi jäseniksi heti ensimmäisessä edustajiston kokouksessa. Ja Tamy-rintamalla on mennyt muutenkin mukavasti.

Kun ilmeni, että Tarja Lehtinen on äänestetty ainejärjestöjen vaaliliiton ensimmäiseksi varaedustajaksi ja minut toiseksi, ei lyötykään rukkasia naulaan, vaan lähdettiin muiden ainejärjestöläisten kanssa tutkailemaan, mitä tässä voisi ryhtyä tekemään. Oli nimittäin heti selvää, että Tarja nousee varsinaiseksi edustajaksi hallitusta muodostettaessa, ja laskeksin itselläni olevan melko hyvät mahdollisuudet. Olivathan puolueisiin sitoutumattomat ryhmät vaalivoittajia ja tästä syystä useita niiden edustajia menisi Tamyn hallitukseen, eikä hallituksessa ja edustajistossa voi olla yhtä aikaa.

HALLITUSOHJELMA ILTATÖINÄ

Reilut kaksi viikkoa kului siihen, kun ainejärjestöjen ja maailmanparantajien edustajat muotoilivat yhteistä julkilausumaa, joka esitettäisiin meidän hallitusohjelmanamme. Lukuisia iltoja istuttiin kirjakahvilassa ja YO-talolla (tiedettiinpa joskus eksyä ravitsemusliikkeisiin), ennen kuin saatiin valmiiksi kahden liuskan paperi, jolle lähdettiin etsimään kannattajia puolueita edustavien keskuudesta.

Hallitusohjelmassa kiinnitetään huomiota mm. Tamyn rooliin vaihtoehtoisten opiskelutapojen mahdollistamisessa, naistutkimuksen ja naiskulttuurin edistämisen sekä ulkomaalaisten opiskelijoiden aseman parantamisessa. Tiedon kulkua halutaan parantaa käytännön toimin, ylioppilaskunnan kulttuurikeskusta ryhdytään suunnittelemaan, opiskelijoiden omaa toimintaa halutaan

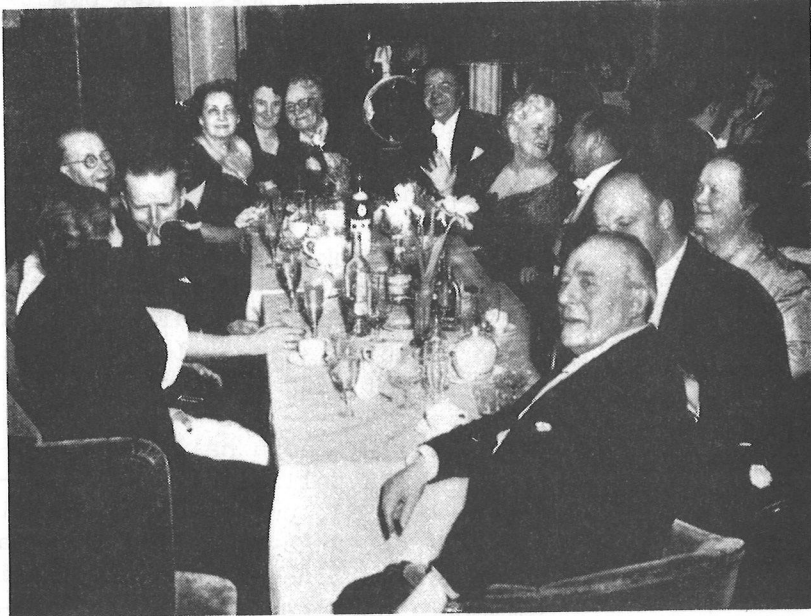
tukea. Ja tietenkin osallistutaan kehitysyhteistyöhön. Lisäksi ohjelmassa muistetaan Tamyn suhteita yliopiston hallintoon, Ylioppilaskuntien Liittoon ja kaupunkiin. Eikä tarkoitus ole keskittyä mihinkään turhanpäiväiseen suhdetoimintaan, vaan suunnitteilla on monia konkreettisia tekoja, joilla opiskelijoiden asemaa pyritään parantamaan.

KONSENSUSTA

Kaikki edustajistoryhmät suhtautuivat myönteisesti hallitusohjelmaan. Saattaapa syynä olla se, että puolueihmiset pelkäsivät joutuvansa hallituksen ulkopuolelle, elleivät he lupaisi kannatusta hankkeillemme. Mutta voi hyvinkin olla myös niin, ettei kenelläkään ole mitään syytä vastustaa niin toteuttamiskelpoisia suunnitelmia.

Yhteisymmärrykseen päästiin helposti myös Tamyn akkaryhmän kanssa, jolla oli mielessään monta pientä mutta tärkeää epäkohtaa, joiden korjaaminen on sekä tarpeellista että mahdollista. Opintososiaaliset asiat olivat akkaryhmän kanssa käydyissä keskusteluissa erityisesti esillä. Ensimmäinen aiheeseen liittyvä projekti on jo lähtenyt käyntiin: päätettiin perustaa työryhmä, joka pohtii opiskelija-asumisen nykytilaa ja ideaalia sekä yrittää päästä TOAS:n kanssa suunnittelemaan tulevia asuntoloita.

Viikkoa ennen uuden edustajiston järjestäytymiskokousta homma tuntui olevan hyvin hanskassa ja suunnitteen kaikki olivat halukkaita tekemään yhteistyötä keskenään.

VASTAVALITUSSA
EDUSTAJISTOSSA ON
ILAHDUTTAVAN PALJON
UUSIA JÄSENIÄ,
HYÖS OPINNOISSAAN
ALKUVAIHEESSA
OLEVIA.

UUSI MÄKINEN?

Hankaluuksia syntyi siinä vaiheessa, kun piti päättää, kenestä tulee hallituksen puheenjohtaja. Aluksi ehdolla olivat Tamyn nykyinen koulutuspoliittinen sihteeri Juhani Pohjonen ja ainejärjestöjen listalta edustajiston varajäseneksi valittu Jorma Ketola. Molemmat tuntuivat ihan hyviltä ehdokkailta. Mutta eikö löytyisi yhtään tehtävään kelpavaa naista? (Naisethan olivat myös vaalivoittajia.)

Joku keksi kuitenkin ehdottaa, että kaikista kommunistin vaaroista ja feminismipeikosta huolimatta puheenjohtajaksi pyydetäisiin Marjo Liukkonen (TaASS). Marjokin on vanha ainejärjestöihminen, lisäksi hän on toiminut akkaryhmässä ja vähemmässä määrin puolueessaan. Hän on erityisesti kiinnostunut opintososiaalisista asioista, ja kun hänen ajatuksiaan häneltä kyseltiin, hän vaikutti persoonalta, joka tekee, minkä lupaa.

Sitten jostakin maailmalta löydettiin Pasi Toivonen, jota on jo kaksi vuotta sitten houkuteltu puheenjohtajaksi, mutta joka ei tuolloin hommaan suostunut. Tällä kertaa hän oli suostuvainen ja aiheutti

sen, että Pohjonen ja Ketola vetäytyivät leikistä, koska kannattivat molemmat Toivosen valintaa. Pasi on yleisaktivisti, jonka käten töitä löytyy esimerkiksi kehitysmaakautta ja kumppaneiden laivaprojektista ja hengentuotteita on nähty joskus mm. televisiossa, mutta harvemmin yliopistolla. Hän on maailmanparantaja, joka tekee arvokasta työtä, mutta jota opiskelijoiden asiat eivät niinkään kiinnosta.

Tehtäessä valintaa Marjon ja Pasi välillä edustajistoryhmämme jakautui. Enemmistö kannatti Marjoa, mutta hallitusneuvottelijat vetosivat siihen, ettemme saa hallitusta kokoon, jos yritämme ehdottaa porvareille ja sosiaalidemokraateille TaASS:laista puheenjohtajaa.

RUUSUJEN RAUHA

Porvareiden kannatuksen saaminen oli riittävä ehto enemmistöhallituksen muodostumiselle. Kun TYP:lle tehtiin tarpeelliset myönnytykset, hallitus saatiin aikaan yllättävän helposti. Puolueiden edustajat ovat ennenkin jakaneet edustajiston puheenjohtajistopaikat, joten ns. sitoutumattomilla ei ollut mitään sitä vastaan, että niin tehtäisiin nytkin.

TYP oli tyytyväinen saatuaan kaksi paikkaa hallituksessa sekä edustajiston puheenjohtajaksi Marko Puttosen, jolle tuon tehtävän saattoi suoda ilomielin, onhan hän sitä jo vuosikaudet toivonut. Tasyllle ei liene jäänyt juuri muita mahdollisuuksia kuin ottaa tai jättää, ja ryhmä valitsi mieluummin yhden hallituspaikan ja edustajiston ensimmäisen varapuheenjohtajuuden kuin oppositioon jäämisen. Puttosen varalla edustajistoa siis johtaa Paula Cavén. TaASS:n Maija Lappalaisesta tehtiin edustajiston toinen varapuheenjohtaja, ja ryhmän ainoa hallitusedustaja on siis puheenjohtaja Liukkonen. Eipä tuota kakkua olisi voinut juuri tasaisemmin jakaa.

Varsinainen edustajiston kokous oli suorastaan ihmeellinen sille, joka on tottunut jo joitakin vuosia seuraamaan kiistelyä, jota aina käy-

dään, ei niinkään asioista, vaan ihan periaatteen vuoksi. Nyt pidettiin ennätysmäisen lyhyt kokous, jossa kaikki päätökset olivat yksimielisiä, kaikki valitut saivat suosionosoituksia ja sekä tehtävänä jättävät että uudet tulokkaat kukitettiin ja halattiin. Ruusunsa sai entinen hallituksen puheenjohtaja Mäkinenkin, joka parhaansa mukaan yritti viihdyttää kokousta erinäisillä narritempuilla vielä ennen joutumistaan lopullisesti potkaistuksi ulos porukasta.

Tässä vielä Tamyn hallituksen kokoonpano täydellisenä: Marjo Liukkonen (TaASS), puheenjohtaja, Sari Jormanainen, Anna-Maria Vuorinen ja Jorma Ketola ainejärjestöistä, Pasi Toivonen ja Anne Koski maailmanparantajista, Juha Kukkonen medisiinareista, Sanna Järvelä ja Jussi-Pekka Kangas TYP:sta, Pasi Kumpulainen Tasyta.

Riitta Kärki

LUOVUUS JA TUTKINUS

KIRJASTOTIETEEN JA INFORMATIIKAN
YHDISTYKSEN LAUANTAISEMINAARI

LA 14.12. KLO 12.30

KIRJASTOTIETEEN JA INFORMATIIKAN LAITOKSELLA

MITÄ LUOVUUS ON? JA MITEN SITÄ TOTEITAN?
FIL. LIS. PIIRKE SILTALA

ONKO KIRJASTOISSA LUOVUUTTA?
KIRJASTONHOITAJA, UDK-VETERAANI
JUSSI TUORMAA

KESKUSTELUA!

MYÖS OPISELIJAT TERVETULLEITA !!!

PÄTEVÄ PÄTEVÄMPI PÄTEVIN

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen uudeksi kirjastolaiksi. Laki tulee voimaan 1. tammikuuta 1986. Lakiin liittyy myös asetus, jolla säädetään mm. kirjastonhoitajan virkojen kelpoisuusehdoista.

Uuden kirjastoasetuksen 8 § kuuluu: "Kirjastonhoitajan virkaan on kelpoinen henkilö, joka on suorittanut korkeakoulututkinnon sekä siinä tai erikseen kirjasto- ja informaatiopalvelualan koulutusohjelman kirjastotieteen ja informatiikan aineopinnot tai arvosanan cum laude approbatur kirjastotieteessä ja informatiikassa."

Asetuksen väljä sanamuoto ihmetyttää: sekä alemman että ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö on kelpoinen mihin tahansa kirjastonhoitajan virkaan - mukaanluettuina johtavan kirjastonhoitajan virat. Aikaisemmassa asetuksessahan ainakin isompien kuntien johtavilta kirjastonhoitajilta vaadittiin ylempi korkeakoulututkinto. Asetuksen valmistelija, kirjastoneuvos Keijo Perälä Opetusministeriöstä antoi ymmärtää Tamperella pitämällään luennolla, että pykälää haluttiin yksinkertaisesti, koska vanhan asetuksen sanamuoto oli liian monimutkainen. Harvoilla aloilla kelpoisuusehtoja lievennetään koulutusvaatimusten kohotessa.

Lain perusteluosassa annetaan ymmärtää, että alamme koulutuksessa tapahtuneet muutokset otetaan huomioon - kuitenkin laista ja asetuksesta ei löydy sanaakaan alamme syventävistä opinnoista - liikään kuin niillä ei olisi mitään erityistä merkitystä kirjastonhoitajan pätevyydelle. Tuntuu merkittävästi, että koulutusohjelmaopiskelijoiden om luettava myös syventävät opinnot, joista kuitenkin ei lueta hänelle eduksi alan virkoja täytettäessä - ei ainakaan asetustekstissä, jonka kai voidaan olettaa olevan edes jonkinlainen suunnannäyttäjä.

Asetustekstin kelpoisuusvaatimuksista päästäänkin taas pohtimaan sitä ikuisuuskysestä, onko kirjastotieteessä ja informatiikassa tieteenä ja opinalana jotakin sellaista erityistä, josta on hyötyä nykyisille ja tuleville kirjastonhoitajille suhteessa muiden alojen syventäviin opintoihin. Vastauksia on suunnilleen yhtä monia kuin koulutustaustojakin. Vielä, kun ottaa huomioon sen, että syventävät opinnot ovat koko ajan kehittyneet ja muuttuneet, löytyy syventävät opinnot tai laudaturin suorittaneidenkin joukosta erilaisia mielipiteitä.

Jos kirjastotieteen ja informatiikan syventävillä opinnoilla ei katsota olevan mitään erityistä annettavaa kirjastonhoitajille, miten voidaan perustella nykyistä koulutusohjelmaamme syventävine opintoineen. Eikö kirjastotieteen ja informatiikan oleteta tällöin olevan vain tutkijoiden ja tieteenharastajien kouluttamista?

Ei ole tarpeellista vaatia kirjastotieteen ja informatiikan syventävien opintojen suorittamista kaikilta tulevaisuudessa kirjastonhoitajiksi aikovilta - erilaisuus on rikkautta. MUTTA: mikä estää syventävien opintojen suorittamisen laskeamisen hakijalle eduksi myös asetustekstissä, jos niistä katsotaan jotakin hyötyä olevan? Kunnanisien valvutuneisuuteen luottaminen on mielestäni tässä suhteessa lyhytnäköistä - heidänhän täytyy hallita niin monia muitakin asioita.

Keijo Perälän pitämällä luennolla, josta jo alussa mainitsin, käytiin ajoittain melko tunteita-kouhuttavaakin keskustelua ase-tuksen kelpoisuusvaatimuksista. Kun toimme esiin asiaa koskevan kantamme syventävien opintojen huomioonottamisesta, saimme moitteita yksisilmäisyydestä, omaan napaan tuijottamisesta ja muiden aliarvioimisesta.

Olenkin pohtinut kysymystä, onko omien etujen ajaminen aina välttämättä muiden polkemista. ... ja kuka pitää pääaineopiskelijoiden ja muiden syventävät opinnot tarpelliseksi katsoneiden puolta elleivät he itse? Eivät ainakaan laitoksemme opettajat - päinvastoin kuin tyhmydessäni olin luullut.

SE

**Tiedepoliitikot
pohtivat**

TURHAA...

Lieneekö yliopiston byrokratias-
sa turhempaa elintä kuin valtuus-
to? Sen valitsemiseksi järjes-
tetään vaalit ja sitten se voi-
daankin mukavasti unohtaa. Mer-
kittävin työ, jonka valtuusto
saa tehdä, on uuden hallituksen
valitseminen. Nykyinenkin val-
tuusto piti huhtikuussa kaksi
kiihkeätä kokousta hallitusta
muodostaessaan. Sen jälkeen
kokouksia onkin ollut tasan yk-
si. Ja nyt joulukuussa on toi-
nen. Valtuuston toimikausi

NAAMIOITU NAIIVEN ALOIT-
TAA TUHOAMISTYÖN...

kestää vuoden 86 loppuun. Jän-
nä nähdä, kuinka monta kertaa
valtuusto ehtii virallisesti
kokoontua tätä vauhtia ennen
uusien vaaleja.

Valtuustolla ei ole juuri muu-
ta tekemistä kuin siunata hal-
lituksen päätökset. Joulukuus-
sa hyväksymme muun muassa eril-
listen laitosten johtokuntien
kokoontamisen. Hallelujaa!

Mitä varten kannattaa säilyt-
tää moista elintä? Onko se
mainio demokraattinen naamio-
keino, jolla ihmiset saadaan
uskomaan, että he voivat osal-
listua päätöksentekoon edes
edustajiensa välityksellä?

Tällä hetkellä valtuusto ei
tee muuta kuin tyhllä paperia.
Siis hävitettäköön koko val-
tuusto tai annettakoon sil-
le todellista valtaa.

No, tulipahan tämäkin nähtyä,
huokaa valtuuston opiskelija-
jäsen Maarit Laskujärvi

UUDET KASVOT LAITOKSELLE

Ilkka Mäkinen on ollut kesäkuusta lähtien laitoksemme vs. assistentti. Hän on opiskellut Helsingin yliopistossa yleistä kirjallisuustiedettä ja estetiikkaa ja on siis filosofian kandidaatti.

Vuonna 1972 hän aloitti täällä Tampereella kirjastotieteen ja informatiikan opinnot, suoritti nykyisiä aineopintoja vastaavat opinnot ja meni töihin. Jo opiskeluaikanaan hän oli töissä Ulkopoliittisen instituutin kirjastossa. Valmistuttuaan hän on ollut Helsingin kaupunginkirjastossa vuoden ja Eduskunnan kirjastossa kolme vuotta.

Hän on suorittanut myös Kirjastotieteen ja informatiikan syventävät opinnot, ja tehnyt sivulaudaturinsa aiheesta Tieteellisten kirjastojen hallinnon kehitys.

Hänen vastuualueeseensa assistenttina kuuluu opettajakoukusten valmisteleminen ja opiskelijoiden opintosuoritusten tarkistaminen. Opetustyönä hänellä on tänä syksynä ollut yksi integroiva seminaari.

Koska Ilkka on ollut laitoksellamme vasta kesäkuusta lähtien, ei hän mielestään ole vielä voinut muodostaa syvempää näkemystä tai lukoon lyötyjä mielipiteitä kirjastotieteestä ja informatiikasta. Seuraavassa kuitenkin hänen mielipiteitään koulutuksestamme, K&I tutkimuksesta ja tietenkin oppiaineemme nimestä.

Ilkka Mäkinen Attilan ruokalassa

Ilkan käsityksen mukaan kirjastoissa pidetään tieteellisen ja ammatillisen koulutuksen ristiriitaa suurena. Hänen mielestään mitään ristiriitaa ei ole, eikä koulutus ole liian teoreettista. Työtehtävät kirjastoissa kehittyvät jatkuvasti, eikä täällä opituilla taidoilla niitä voida hallita. Pääasia on luoda opiskelijoille kyvyt uusien tehtävien omaksumiseen ja edelleen kehittämiseen.

Ongelmana Ilkka pitää koulutuksen yhteiskuntatieteellisyyttä. Monet tieteelliset kirjastot, erityisesti luonnontieteelliset ja tekniset, eivät kaipaa yhteiskuntatieteilijöitä vaan kirjaston erikoisalaan perehtyneitä työntekijöitä.

Ilkan suhtautuminen K&I tutkimuksen kehittymiseen on optimistinen. Nykyään tutkimuksia syntyy ja niiden ala on laajentumassa yleisten kirjastojen painotuksesta luokitus- yms. kysymyksiin sekä tieteellisiin kirjastoihin.

Kirjastotiede ja informatiikka nimeen Ilkalla on kaksitahoinen suhtautuminen. Kirjastona saattaa johtaa harhaan ja vaikuttaa alamme arvostukseen. Kirjastot ovat kuitenkin olemassa ja se olisi rintamakarkuruutta ruvettaa vääntämään nimeä. Kirjastot eivät ole välttämättömiä, jos tehtävät voitaisiin hoitaa muilla tavoilla. Nykyään se ei ole mahdollista, joten nimi on hyvä. Toisaalta pelkkä informatiikka voisi riittää nimeksi, jos sen määritelmää laajennettaisiin. Sanat kirjastotiede ja informatiikka ovat nykyään määritelmiltään osittain päällekkäisiä.

Ilkalla on kolme lasta, yksi poika ja kaksi tyttöä. Toinen tytöistä syntyi 21.11.1985. Onnittelemme!

kuvasi, haastatteli
ja kirjoitti:
K. Pyykkö

MIETELMIÄ:

EREHTYMINEN ON INHIMILLISTÄ, MUTTA SUUREEN MÖHLÄYKSEEN TARVITAAN TIETOKONE

VASTAUKSIA EI OLE, VAIN VIITTAUKSIA MUIHIN LÄHTEISIIN

SCHRANKIN I LAKI: JOS JOKIN EI SUJU, LAAJENNA

FELSONIN LAKI: IDEIDEN VARASTAMINEN YHDELTÄ ON PLAGIOINTIA, MONELTA VARASTAMINEN ON TUTKIMUSTA

FINAGLEN 8. SÄÄNTÖ: RYHMÄTYÖ ON VÄLTÄMÄTÖNTÄ: ONPAHAN AINA JOKU JOTA SYYTTÄÄ

SE, JOKA TEKEE VÄHITEN TYÖTÄ, SAA ENITEN KEHUJA

MEREDITHIN LAKI KORKEAKOULUOPIKSELUSTA: ÄLÄ KOSKAAN ANNA PÄÄAINEESI PROFESSORIN HUOMATA OLEMASSAOLOASI

BASANIN LAKI VIERAISTA KIELISTÄ: JOS LUET VIERASKIELISTÄ KIRJAA JA LÖYDÄT YHDEN TUNTEMATTOMAN SANAN, JUURI TUO SANA ON KOKO TEKSTIN AVAIN

HRA COLEN AKSIOOMA: ÄLYKKYYDEN MÄÄRÄ PLANEETALLA ON VAKIO, VÄKILUKU KASVAA

FABIANIN LAKI MATEMATIIKASTA (?): JOS YMMÄRRÄT SEN, SITÄ EI KYSYÄ TENTISSÄ

EDWARDIN LAKI: JOS VIIME HETKIÄ EI OLISI, EI MIKÄÄN TULISI TEHDYKSI

10. NORDISKE KONFERENCE

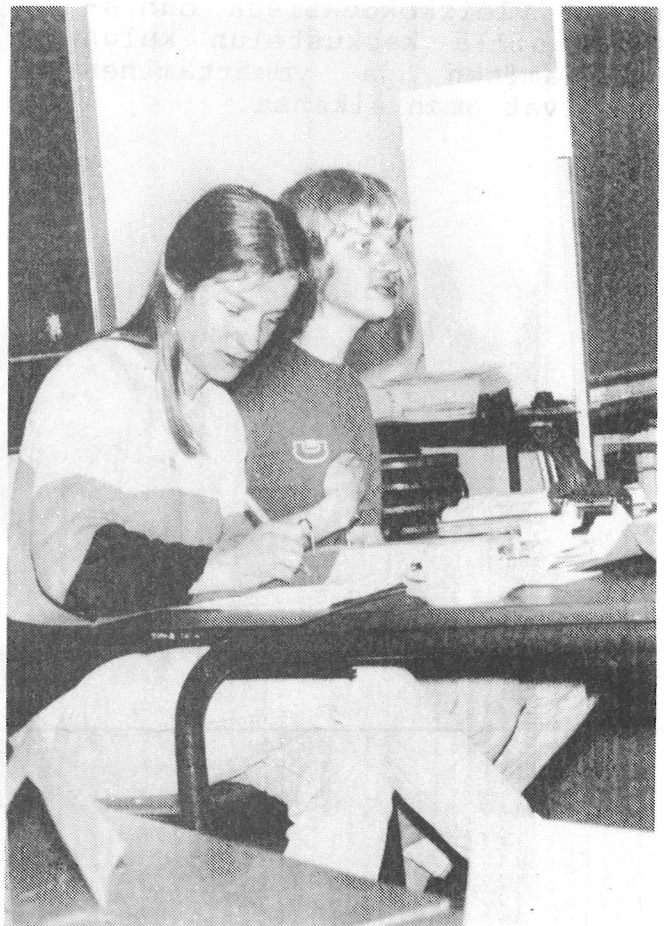
Aalborgissa oli muutama viikko sitten 10. pohjoismainen kirjastoalan opiskelijoiden konferenssi. Suomen edustus oli tässä juhlaistunnossa kokonaan Tampereen harteilla, Åbo akademista ei osanottajia ollut. Aina valpas ainejärjestölehtemme oli myös paikalla.

HUR GÅR DET TILL?

Konferenssin työskentely alkaa yhteisistunnolla. Aluksi vaihdetaan viimeiset kuuluiset (siden sist) kustakin maasta ja koulusta. Konferenssin teemat on valittu jo edellisenä vuonna ja kukin koulu on valmistanut oman alustuksensa teemasta. Alustukset ovat pohjana pienryhmäkeskusteluille.

Ryhmissä on eri maiden edustajia ja keskustelu rönstyilee laidasta laitaan. Ryhmätyöskentelyn jälkeen kokoonnutaan jälleen yhteisistuntoon, jossa tehdään yhteenveto pienryhmien keskeisistä ajatuksista. Koulujen edustajista valitaan myös ryhmä, joka muotoilee päätöslauselman.

Kokonaisuutena konferenssin työmuodot toimivat kohtalaisen hyvin. Pienryhmissä kukin saa äänensä kuuluviin ja oppii tuntemaan pohjoismaisia alan opiskelijoita. Yhteisistunnoissa tahtoo kuitenkin olla olla samojen asioiden toistamista moneen kertaan, kun työryhmien tuloksia kootaan yhteen.

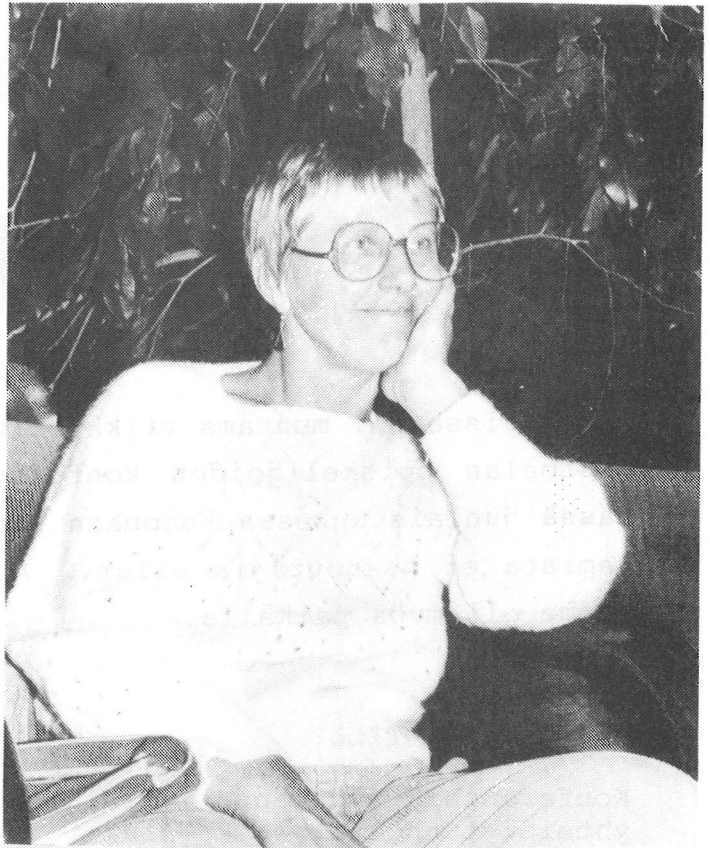

Kokouksen puheenjohtajat Dorte Grout ja Christian Vestergaard.

FØRSTÅR DU DANSKA?

Konferenssin virallinen kieli on "skandinaaviska". Muut pohjoismaalaiset suomalaisia lukuunottamatta puhuvat äidinkieltään, suomalaisten apuna on tulkki. Kanssakäyminen on silti ongelma - varsinkin ensikertalaisen on lähes mahdotonta ymmärtää tanskaa. (Kysymys on myös siitä, kuinka paljon pystyy keskittymään kuuntelemiseen ja mitä haluaa ymmärtää - parin konferenssi-veteraanin ns. lat.huom.)

Suomalaiset ovat ottaneet käytännöksi sen, että jos ruotsi ei riitä, otetaan englanti avuksi. Nopeat mielipiteenvaihdot eivät tahdo suomalaisilta yleiskokouksissa onnistua, sillä keskustelun kulun seuraaminen ja ymmärtäminen vaativat oman aikansa.

Loistava tulkkimme Tuula Kristiansen.

Näkymä Tanskan kirjastokoulun Aalborgin osaston aulasta: tilaa on huljakasti noin 200 opiskelijalle.

FRITID I AALBORG

Illanvietoissa jatkettiin virallista ohjelmaa vapaamuotoisemmin. Jotkut keskustelivat kirjastonhoitajakoulutuksen eroista ja yhtäläisyyksistä, toiset tanssittivat vanhoja tuttujaan ja keskustelivat vähän muista jutuista. Viimeiseen illanviettoon oli saapunut myös joukko "vanhoja", jo työelämän pariin siirtyneitä konferenssikävijöitä Tanskasta, Ruotsista ja Norjasta. (Åh, det var roligt! - lat. huom.)

Tiukasta virallisesta ohjelmasta huolimatta aikaa jäi myös kaupunkikierroksiin. Kävelykadut tulivat tutuiksi. Piipahdimme myös kahtena joukkueena Alvar Aallon suunnittelemissa taidemuseossa ja koko remmillä kaupunginkirjastossa.

Pure Malt - puhtaat maltaat?

Junamatkoilla perehdyimme tunnollisesti alustuksiin ja valmistauduimme huolella ryhmäkeskusteluihin.

VAD BLEV KVAR?

Mitä konferenssi suomalaisille osanottajille sitten antoi, mitä vei? Seuraavassa joitakin hajahuomioita kolmen kävijän tunnoista.

- Ensikertalaisilla menee varsin runsaasti aikaa itse kokouskäytäntöön tottumiseen, ehkä työmuodoista kannattaisi paremmin tiedottaa etukäteen kokouksiin lähtijöille.

- Pienryhmässä olet yksin; jotta pystyt antamaan keskusteluun oman panoksesi, olisi pohjatietoja teemoista syytä hankkia.

- Keskusteluissa saa järkevää, elävää tietoa ja mielipiteitä aiheista, vaikka lähtiessä tuntui: onpa tekopyhää jutustella noistakin teemoista.

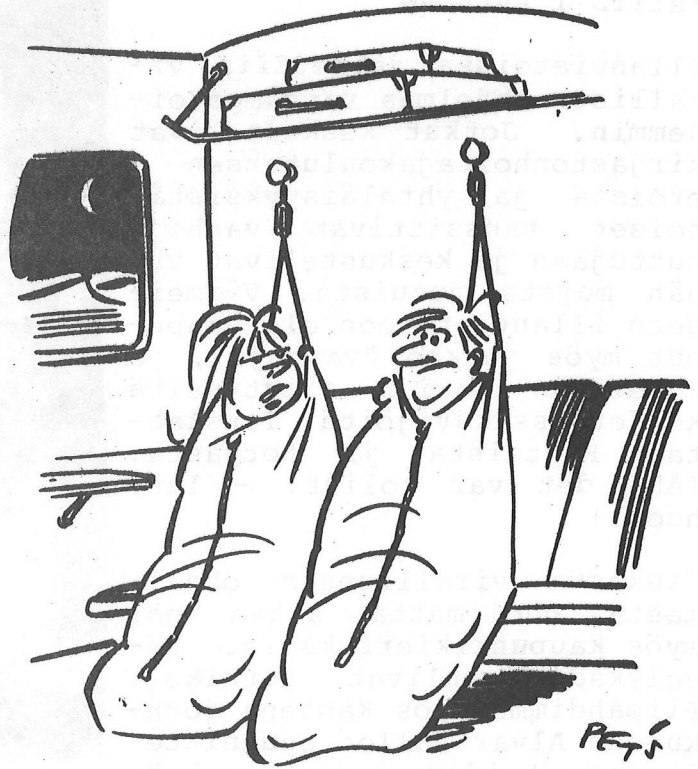
- Kun käy kokouksissa useammin, syntyy väkisinkin ystävyyssuhteita: osoitteita vaihdetaan ja kirjeet kulkevat.

- Totuttuminen kielen käyttöön ja pohjoismaiseen yhteistyöhön jo opiskeluvaiheessa rohkaisee tulevassa ammatissa aktiivisemmin osallistumaan esim. kansainvälisiin kokouksiin ja mielipiteitten vaihtoon.

- Kun kaiken näkee ja kokee, ei oikein malttaisi jäädä pois seuraavasta konferenssista. (Kukapa lähtee Boråsiin - ilmoittautumislistalta löytyy varmasti eräitä Aalborgin kävijöiden nimiä)

- Rahat menivät, vaan olisivat ne voineet mennä paljon turhempaankin kuin smørrebrødiin ja...

- Aalborg oli kiva kaupunki; olisi hauska nähdä se uudelleen.

**VAD HADE DET KOSTAT
MED SOVVASN DÅ?**

Matkalla mukana:
(jutusta vastaavien perässä tähti)

Hanna Aaltonen
Auli Kaartinen *
Arja Kärkkäinen *
Tarja Lehtinen *
Juha Piukkula *
Eero Suoninen
Pirjo Tuomi (kuvat)
Riitta Tukiainen
Arja Tuuliniemi
Memu Viljakainen-Tiittanen

10. POHJOISMAINEN KIRJASTOALAN OPISKELIJOIDEN KONFERENSSI

AALBORG 13.-15.11.1985 - PÄÄTÖSLAUSELMA

Kymmenes pohjoismainen kirjastoalan opiskelijoiden konferenssi pidettiin tänä vuonna Aalborgissa. Käsitellyt aiheet olivat 1) Kirjastolaitos ja kehitysyhteistyö 2) Siirtolaisten ja etnisten vähemmistöjen kirjastopalvelut.

Me kokouksen osanottajat haluamme tältä pohjalta protestoida pohjoismaissa harjoitettavaa yhä kovenevaa pakolaispolitiikkaa vastaan. Tällainen pakolaispolitiikka voi edesauttaa rasisin asenteen leviämistä.

Mielestämme pohjoismaat eivät ole ottaneet tarpeeksi vastuuta kysymyksestä. Kaikista maailman pakolaisvirroista tulee Pohjoismaihin vain murto-osa. Vaadimme pohjoismaiden hallituksia totettamaan puheensa solidaarisuudesta ja humanista pakolaispolitiikasta.

VAADIMME RAJALTA SUORAAN KÄÄNNYTTÄMISEN LOPETTAMISTA!

Konferenssin osanottajat ovat yksimielisiä siitä, että kielellisten ja etnisten vähemmistöjen kirjastopalveluiden ensisijainen tehtävä on auttaa näitä ryhmiä säilyttämään oma kulttuurinen identiteettinsä, vaikka kulttuurien yhteenmuikaistumista tapahtuu koko ajan.

Kirjastonhoitajien koulutusta on ajanmukaistettava siten, että maahanmuuttajat huomioidaan muun väestön ohella. Kirjastopalvelut pitää kehittää kulttuurien vaihdoksi; toisaalta tietoa yhteiskunnasta pitää välittää vähemmistöille, samoin on tiedotettava yhteiskuntaa vähemmistöryhmistä. Viestinnän välineinä on oltava niin kirjojen kuin musiikin ja näyttelyiden yms.

Kulttuurivaihdon tulisi auttaa yhteiskuntaa ymmärtämään muita kulttuureita ja vahvistaa monikulttuurisen yhteiskunnan luomista - mm. jälleen esiin nousseiden rasisin asenteiden vastustamiseksi. Samoin olisi tuettava sellaisista kulttuureista tulevia vaikutteita, jotka ovat vailla kaupallista taustatukea.

Konferenssi kehottaa kehittämään pohjoismaista yhteistyötä kirjastoaineiston oston, jakelun ja välityksen suhteen. Samoin olisi vaihdettava kokemuksia, jotta pystyttäisiin parhaiten hyödyntämään sekä taloudelliset että kirjastoammatilliset voimavarat ja näin saavuttamaan laadullisesti parempi siirtolaisille tarkoitettun kirjastoaineiston valinta ja välitys.

YLIOPISTON KIRJASTOSSA -
MISSÄS MUUALLA

Viimeisenä virallisena konferenssipäivänä oli suomalaisilla osanottajilla tutustumiskäynti Aalborgin yliopiston pääkirjastoon (muut ryhmät vierailivat mm. sementtitehtaan tietopalvelussa). Tulkimmme Tuula oli mukana, mikä takasi tutustumiskäynnin onnistumisen yli odotusten. Kirjastonhoitaja Anne-Marie Øllgaard esitteli työpaikkaansa, ja tutustuipa siinä Tuulakin samalla kirjastoterminologiaan.

Aalborgin yliopiston kirjaston erityisaloja ovat yliopiston tieteenalojen mukaisesti yhteiskuntatieteet, tekniikka, taloustieteet ja humanistiset tieteet. Kirjastolla on viisi toimipistettä, joista kolme on yliopistoalueella. Mainittakoon, että kirjastokoulun tilat on vuokrattu yliopistolta, mutta muuten koulu on erillinen yksikkö.

Pääkirjaston aukioloaika (ma ja ti 10-18 ja ke-pe 10-15) herätti ymmärtävää nyökyttelyä, mutta kun tiedustelimme, miksi näin, saimme vastaukseksi mukana olleen Christer Vestergaardin toteamuksen, etteivät opiskelijat käytä/tarvitse kirjastoa iltaisin. Eivät kuulemma opiskele iltaisin.

Tutkivia kirjastonhoitajia

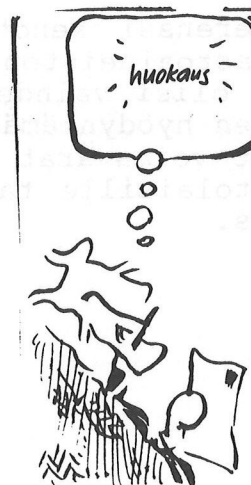
Kirjaston henkilöstö jakaantuu yleisöpalvelusta, tiedonhausta ja luetteloinnista vastaaviin kirjastonhoitajiin ja heitä avustavaan konttorihenkilökuntaan. Lisäksi kirjas-

tossa työskentelee nk. tutkijakirjastonhoitajia, (ihailun/kateudensekaista ihmettelyä), joiden tehtävänä on aineiston hankinta ja luokitus sekä tutkimustyö vapaasti valitsemastaan aiheesta.

Tutkijakirjastonhoitajat ovat kirjastossa edustettuina olevilta tieteenaloilta loppututkintonsa suorittaneita henkilöitä (yksi/ala), jotka ovat saaneet kolmen kuukauden koulutuksen kirjastotyöhön. "Normaali" kirjastokoulutushan on Tanskassa nelivuotinen.

Virkoja täytettäessä on käytössä työryhmä, johon kuuluu edustajia myös hakijan tulevasta työpisteestä. Tutkijakirjastonhoitajat valitsee kunkin tieteenalan asettama arviointiryhmä.

Kirjastonhoitajien peruspalkka on 6000-8000 markkaa ja aputyövoimana käytettävien opiskelijoiden tuntipalkka on 35 markkaa. Unohtaa ei kuitenkaan sovi 400 työtöntä kirjastonhoitajaa ja korkeaa veroprosenttia. Mutta sittenkin...

Luottokortti kirjastoon

Kirjaston lainausrutiinit hoidetaan käsin, mutta automatisointia suunnitellaan. Jokainen lainaaja täyttää oman yliopiston kirjastomme lainauskuittia vastaavan tositteen kirjoituskoneella, joita oli runsaasti saatavilla ja melutaso sen mukainen. Lainaja-tietojen kirjaamisen helpottamiseksi on käytössä "kirjastoluottokortti", josta henkilötiedot voidaan pankkikortin tapaan painamalla siirtää lainauskuittiin. Näppärää!

Kaikki uudet opiskelijat saavat kolme tuntia käyttäjäkoulutusta. Lisäksi on tehtäviä, joiden suorittamista kontrolloidaan. Käyttäjäkoulutukseen suhtaudutaan Øllgaardin mukaan innostuneesti.

Tutustuimme myös kirjaston käytössä olevaan AUBOLINE-järjestelmään, joka on Aalborgin yliopiston kirjaston (AUB) on-line-luettelo ja vastaa siis esimerkiksi Jyväskylän yliopiston kirjaston JYKDOKia. Tämä atk-luettelo on otettu käyttöön reilut kaksi vuotta sitten ja se käsittää koko kokoelman. Teimme myös hakuja tästä vapaatekstipohjaisesta järjestelmästä - tosin huonolla menestyksellä. Liekö syynä ollut Eeron parisuhdeaihe, jonka haku tuotti tulokseksi ett par muita juttuja.

Lisäksi kuulimme mm. atk-tietokantojen yleistymisen aiheuttamista hakuoikeuskiistoista ja kirjastonhoitajien täydennyskoulutuksesta.

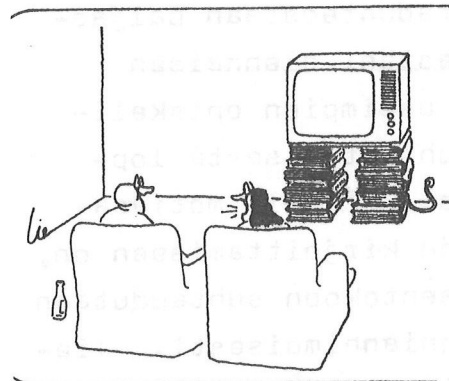
Tuhkakuppeja riittävästi

Erinäisistä kahvi- ja tuuletustauoista huolimatta alkoi käytössämme ollut ryhmätyöhuone käydä pieneksi ja lähdimme kirjastokierrokselle. Se selvittikin asioita lisää.

Lukusalia ei kirjastossa ole, kuten ei myöskään erillistä kurssikirjastoa - yksinkertaisesti siitä syystä, ettei opintoihin sisälly kirjatenttejä. Tarvittava materiaali jaetaan kurssien yhteydessä ja opiskelijat työskentelevät enemmän aihealueiden ympärille muodostetuissa projekteissa. Projektiopinnoissa Aalborg on yhdessä Roskilden kanssa edelläkävijä Tanskankin yliopistoympyröissä. Avokokoelma näytti mielestämme yllättävän pieneltä, mutta hyllyjen laidoilla oli tuhkakuppeja kiihättävän runsaasti.

Tutustumiskäynti oli erinomaisen onnistunut. Yliopiston kirjastosta suuntasimme yhtenä miehenä keskustaan - minnekäs muualle kuin tutustumaan kaupunginkirjastoon.

Memu Viljakainen-Tiittanen

"Milloinkahan viimeksi avasimme kirjan?"

Koeta kestää, GRADUNTEKIJÄ

Ymmällään oleva opiskelija menee gradunohjaajansa luokse hakemaan apua ongelmaansa.

"Olen törmännyt työssäni tällaiseen ongelmaan enkä ole yrityksistäni huolimatta löytänyt siihen ratkaisua. Voitko sinä sanoa, miten minun olisi meneteltävä?" Profesori tutkii tarkemmin opiskelijan probleemaa ja tokaisee:

"Kuule - en minä tiedä tuohon vastausta, eikä sinunkaan tarvitse sitä tietää. Sinähän teet pro gradua etkä väitöskirjaa."

Tämä nykyään jo väitelleen fyysikon kertoma tositapaus omasta gradunteostaan paljastaa mielestäni olennaisen piirteen useimpien opiskelijoiden suhtautumisesta lopputyöhönsä. Mikäli motivaatiota työn kirjoittamiseen on, tutkimuksentekoon suhtaudutaan liian kunnianhimoisesti. Tietysti voi yrittää selittää "koko maailman", mutta siinä onnistuvat vain harvat. Muilla työ jää kesken voimien ja kykyjen loppuessa.

36.

Gradua edeltävien opintojen tehtävänä on valaa ihmisiin intoa tehdä tutkimusta ja selvittää, miten sitä pitää tehdä. Mikäli nämä päämäärät saavutetaan, välttyään puhtaasti meritoitumismielessä tehdyiltä opinnäytetöiltä - joilla on taipumus olla huonoja - sekä vähennetään turhautumisesta aiheutuvia keskeyttämisä. Tässä artikkelissa keskityn vastedes jälkimmäiseen eli miten-funktion sen vähäisen asiantuntemuksen nojalla, joka minulla asiasta on. Teksti etenee kronologisessa järjestyksessä tutkimusongelman valinnasta tutkielman kirjoittamiseen.

TUTKIMUSONGELMAN VALINTA

Parhaat lukemani gradut ovat olleet yleensä niitä, joissa opiskelija tietääkseni itse on valinnut aiheen. Vilkaiskaapa esimerkiksi Reijo Savolaisen, Outi Meriläisen ja Vesa Suomisen töitä. Tietysti jonkun tieteenalan parem-

min tuntevan antama ongelma voi olla omaa aihetta helpommin tutkittavissa, mutta henkilökohtainen mielenkiinto aiheeseen on varmin tae työn valmistumisesta ja siitä, että teksti ei latistunut pelkäksi sitaattikokoelmaksi.

Mitä aikaisemmin löydät oman alasi, sitä parempi. Gradunteko edellyttää tiettyä perehtyneisyyttä aiheeseen eikä sitä saa hetkessä. Ongelmanasettelun järjestyksen kannalta on erinomaisen hyödyllistä tehdä monta tekstiä saman aihepiirin tiimoilta,

koska seminaarissa käydyin keskustelun nojalla voi (ehkä) hylätä epärealistiset tavoitteet ja keskittyä mielenkiintoisempiin. Aikaista aloittamista tukee myös se tosiasia, että mitä valmiimpi työ on muun opiskelun päättyessä, sitä helpompi se on kirjoittaa valmiiksi.

Sisällöllisesti tutkimusongelmat voidaan jakaa empirisiin, metodologisiin ja teoreettisiin. Ilmeisesti kaksi jälkimmäistä koetaan

vaikeiksi, koska laitokselamme tehdään miltei yksinomaan empirisiä töitä, vaikei meitä pakoteta empiristen ongelmien tutkimiseen kuten esimerkiksi psykologeja. Mielestäni empiriset gradut kuitenkin ovat (hyvin tehtyinä) kaikkein työläimpiä ja vaikeimpia, nehan edellyttävät vankkaa teoreettis-metodologista perustaa. Sen sijaan teoreettisia tai metodologisia probleemeja tonkivan opiskelijan ei tarvitse vaivata päätään - ja muuta ruumista - empirisellä tutkimustyöllä, joka kyselyineen, haastatteluineen ym. menetelmineen voi olla hyvin työlästä ja silti tuloksetonta.

Haluankin patistaa arvoisia lukijoita teoreettisten ja etenkin metodologisten tutkimusten kimppuun. Koulutus-

ohjelmamme metodologinen osa on jo niin vahva, että edellytyksiä tutkimusmenetelmien tutkimiseen on kaikilla riittävästi. Kokemukseni mukaan klassikkotutkimuksen "repostelu" on paitsi mielenkiintoista, paikka paikoin suorastaan hauskaa, kirjaimellisesti iloista tiedettä.

LÄHTEIDEN KERUU JA NIIHIN TUTUSTUMINEN

Tämä vaihe on gradunteon työläin. Kirjastotieteessä ja informatiikassa tietokannat ovat vielä melko hyödyttämiä, ja siksi materiaalin keruu on vaikeaa ja kestää pitkään. Aiheeseen on "mentävä sisään" sitä aiemmin tutkineiden tiedemiesten ja -naisten avulla lukemalla heidän tekstejään ja etsimällä käsiinsä heidän läh-

deteoksensa. Valitettavasti kirjastotieteen ja informatiikan teosten ja lehtien kokoelma Tampereella on suppea, vähänkin perusteellisempi aineiston etsintä edellyttää kaukopalvelun käyttöä. Tampereen yliopiston kirjaston kaukopalvelun katastrofaalinen tila on meille opiskelijoille tuttu: henkilöresarssien vähyyden takia vain tutkijoita palvelaan, me saamme jättää kaukopalvelupyyntöjä vasta gradua tehdesämme ja silloinkin odotusaika on jonojen takia pitkä. Perusteellisen lähteiden kerääjän on melkein pakko mennä Helsinkiin, missä parhaat kokoelmat ja toimivat kaukopalvelukirjastot ovat.

Kun päätettiin sijoittaa kirjastotieteen ja informatiikan laitos Tampereelle, ei todennäköisesti pyritty erottamaan alamme opiskelijoita ja kirjallisuutta toisistaan. Jossakin määrin näin on silti tapahtunut. Tilanteen korjaamiseksi pitäisi Tampereelle tilata uusia lehtiä - esim. Scientometrics ja Indexer - ja parantaa aineiston valintaa ja hankintaa. Mikäli niin ei tehdä, tulee gradun tekemisestä vaikeampaa, sillä kunnan lähdeaineisto on välttämätön (mutta ei vielä riittävä) ehto onnistumiselle.

TUTKIELMAN KIRJOITTAMINEN

Kun aihe ja omat motiivit ovat selviä, lähdekirjallisuus tunnetaan ja mahdolliset kyselyt ja haastattelut on tehty, alkaa kirjoittaminen. Vaikein vaihe on tietysti se, kun edessä on valkoinen paperi, jolle pitäisi kirjoittaa ensimmäinen lause. Tuoh kauhuhetken jälkeen kyllä selviää, jos omat suunnitelmat on hyvin laadittu (niinkuin pitäisi).

Ikävä piirre kirjoitusprosessissa on, että opiskelijat yleensä ovat yksin tekstinsä kanssa. Harvat graduntekijät vaikuttavat enää laitoksella, ja kokemukseni mukaan työssä ei gradusta juuri voi puhua kenenkään kanssa. Lisäksi työn ohessa kirjoittaminen onnistuu valitettavan harvoilta. Irtautuminen k & i -laitoksen ja opiskelutovereiden hedelmällisestä (?) vaikutuksesta aiheuttaa sen, ettei syntyvisistä ongelmista enää voi mielekkäästi keskustella. Gradujen valmistumisprosentti olisi varmasti parempi, jos tutkielmien

tekijät voisivat säännöllisesti keskustella toistensa ja ohjaajiensa kanssa ongelmistaan. Työssä vieraantuu hämähästyttävän nopeasti siitä, mitä tieteeeksi kutsutaan, sekä opiskelusta yleensä, kun harmaa arki tappaa unelmat ja vie voimat.

Tutkielmaa kirjoittaessaan joutuu vielä kerran arvioimaan oman aiheen ja sen käsittelytavan mielekkyyttä. Vielä kerran joutuu lukemaan lähdemateriaalin ja sieltä löydettyt olennaiset kohdat läpi. Siksi saattavat omat käsitykset vielä viime tingassa muuttua. Aiemmin tehtyjä osia joutuu muuttamaan ja parantelemaan. Paras menettely olisi antaa valmiin työn maata pöytälaatikossa pari kuukautta ja kirjoittaa se sitten kokonaan uudestaan. Kehitystä tapahtuu aina; kukaan tuskin pystyy lukemaan vanhoja tekstejään tuntematta pientä häpeän sävähdystä: ei tuo ole totta, onpa naivi väite...

Kun viimeinen monista korjauksista ja lisäyksistä on tehty ja edessä pöydällä on valmis nivaska paperia, yksi tutkielma lisää yliopiston molokin kiitaan, kysyy itseltään: miksi ihmeessä minä olen tämän tehnyt? Oliko koko hommassa mitään järkeä, pitääkö sana opinäyte panna lainausmerkkeihin?

vaihtoehtoja niille, jotka eivät halua tai jaksaa tutkielmaa tehdä. Meritoituminen tai yliopistolta pois pääseminen eivät kaikkia kiinnostaneet eikä jokainen opiskelija koe gradun tekemistä tieteelliseksi perustelluksi.

JH

Oma kokemukseni oli positiivinen, siitä huolimatta että tutkielman tekeminen on yksinäistä ja ahdistavaakin työtä. Toivottavasti te muut voitte paremmin jakaa ilonne ja surunne ja tuntea samaa löytämisen tyydytystä. Toistaiseksi kaikkien on tutkielma tehtävä, jos mielihii valmistua, mutta gradujen keskenjäämisen lisääntyminen saattaa piankin pakotta byrokraatit kehittämään uusia

